AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 7

KASIKATÜR

SAYI: 84 • MART 2000

"BEŞ YIL DAHA İSTİYORUM"

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ TONGUÇ YAŞAR

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BAYRAM ALİ KARA
BÜLENT DAĞAŞAN
CEM KOÇ
CEM KENAN ÖNGÜ
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
EBUBEKİR AKYOL
ERDOĞAN KARAYEL
EFLATUN NURİ ERKOÇ
EROL ÖZDEMİR
ERGÜN GÜLEN
FETHİ DEVELİOĞLU
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
HASAN UYSAL
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İZEL ROZENTAL
İSMET LOKMAN
NURİ BİLGİN
KADİR DOĞRUER
KAMİL YAVUZ
KÜRŞAT KOÇAK
MUHAMMED ŞENGÖZ
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
NECATİ YILMAZ
NURİ BİLGİN
OĞUZ GÜREL
ÖZCAN ÇALIŞKAN
ÖZGÜR ARHAVİLİ
RUHİ TEK
TONGUÇ YAŞAR
TAYFUN AKGÜL
TANJU ÖZKAN
SEÇKİN TEMUR
SERDAR ÇAKIRER
YENER ÇAKMAK
YÜKSEL BAYRAM

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Antalya/Cihan İşbaşı • Bursa/Mümin Bayram
İzmir/Cem Koç • Trabzon/Adnan Taç •
Mersin/Serdar Kutça • Sinop/Seyit Saatçi •
Zonguldak/Kürşat Coşkun
Kıbrıs/Hüseyin Çakmak

DİZGİ : DAMAR LTD. ŞTİ. • ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 232 01 11

BASKI: YORUM MATBAACILIK
Fevzi Çakmak Sok. 15/A Kızılay Tel: 229 00 76

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-Ankara
Tel/Fax: 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 13.200.000 TL • Bir Yıllık: 26.400.000 TL
Altı Ay: 12.000.000 TL Bir Yıllık: 24.000.000TL (Resmi Dairelere)

Kapak Karikatürü: AHMET ERKANLI

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayınlanamaz.

KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ

Sevgili Karikatür dostları,

- Karikatür sanatının ustalarından Nehar Tüblek'i ölümünün 5. yılında saygıyla anıyoruz.
  Değerli büyüğümüzün anısına Karikatürcüler Derneği ve Beşiktaş Belediyesi'nce düzenlenen karikatür yarışmasında birincilik ödülünü Cezmi Ermiş, ikincilik ödülünü Atilla Özer, üçüncülük ödülünü Erdoğan Oğultekin kazanırken Necati Abacı, Bülent Okutan, Seçkin Temur mansiyonları paylaştılar. Beşiktaş Belediyesi Özel Ödülü'nü Burhanettin Ardagil, Beşiktaş Jimnastik Klübü Özel Ödülü'nü Ali Şur, Dünya Yayıncılık Özel Ödülü'nü Raşit Yakalı, Kabataşlılar Vakfı Özel Ödülü'nü İhsan Kocagöz, Nehar Tüblek Ailesi Özel Ödülü'nü Uğuk Pamuk kazandılar.
  .....
  Nehar Tüblek ustamızın arkasından çok şeyler yazıldı çizildi.
  "Nehar 'gündüz' demektir.
  Nehar Tüblek, gündüzden geceye kaydı. Öylesine güzel insandı ki göçtüğü yeri aydınlatır diye düşünüyorum" diyen gazeteci-yazar İlhan Selçuk'a katılmamak olası mı?
- 9 Aralık 1995 tarihinde trafik kazasında yitirdiğimiz sevgili arkadaşımız Serdar Çakırer adına düzenlenen karikatür yarışmasının ödül töreni 19 Şubat 2000 tarihinde Karikatürcüler Derneği Sergi Salonu'nda dernek üyelerinin yoğun katılımı ile gerçekleşti. Arkadaşımızı saygıyla anıyoruz.
- Dergimizin çizeri Ahmet Erkanlı'nın geçirdiği talihsiz kaza sonucunda sağ eli kırılmıştır. Arkadaşımıza geçmiş olsun der, **sol** eliyle bol çizgili günler dileriz.
- Bir Cumhurbaşkanlığı seçimidir gidiyor. Demokrasinin(?), laikliğin(?) ve insan haklarının(?) **rutin** yılmaz savunucusu(?) sayın Süleyman Demirel 5+5 değil 15+15 formülünden Cumhurbaşkanlığı'ndan emekli olması dileğimizdir.

Yeni sayılarda buluşmak umuduyla...

MAKSAT MUHABBET

Acılı Bir 8 Mart Yazısı

hAsAN uYSAL

Onu işten attım! Etik olarak işten atmalara karşıyım ama, bu kez çok haklıyım. Kısa ya da uzun etek giydi diye de değil, işine geç kalıyor diye de... Hani kırıştırsa falan da bir şey demeyeceğim ama abuk subuk notlar alıyordu. Son aldığı not ise yaşamımı değiştirdi.Sayesinde son derece üzgün olduğumu söylemek, içinde bulunduğum derin acıyı anlatmaya bilmem ki yeter mi? «ünkü can sevgilimden ayrıldım. Üstelik, tam da 8 Mart tarihinde ve "Hayatımda başka biri var. Senden ayrılıyorum" denilenerek noktalandı bu ilişki. Siz buna ister ihanet, ister başka şey deyin, netice olarak, böylesi bir tarihte ve de bilinçli olarak terk edildiğim kesin!

O gece eve yine geç gelmiştim. Kendi cinsime ihanet kokan, sabahleyin kaleme aldığım 8 Mart yazısını yeniden okumak istiyordum yatmadan önce. İçinde sesimi barındıran telesekreterime bırakılmış iletileri dinlemek için bastım düğmeye. Onun sesi; hep yanında olduğum karşı cinsimin sesi:

"Hasancım, aslında seninle yüzyüze konuşmak daha iyi olurdu ama buna şimdilik olanak yok. Yaşamımda artık başka biri var. Onun için senden ayrılıyorum. Beni lütfen arama! Ankara'ya geldiğimde seninle uzun uzun konuşuruz."

Düşünün böylesine bir ilişki, yokluğumda telesekretere bırakılan ve ancak bir dakika süren, 5 cümle, 31 kelime veya 180 harfle bitiveriyor. Her şey bu kadar kolay mı? 'Böylesine bir ilişki' diye boşuna söylemedim. «ünkü Onunla en ufak bir anlaşmazlığım, sorunum yoktu. İlişki gayet güzel yürüyor, mutluluktan uçuyorduk. Bir kez olsun, değil kavga, tartışmamız bile olmadı. Her şeye itiraz eden birisi hiç değildi. Oysa diğer sevgililerimi anımsıyorum da... Kimi zaman çıkarlar, kimi zaman egoizm sere serpe sarar ilişkileri. Kaprisler zaten tanrı emri. Hiç yoktan kıskançlıklar en korkuncu. Beni terk eden sevgilim tek bir kıskançlık gösterisi yapmadı ya da en azından bunu ustaca gizledi benden. Hele sahiplenmeler. Kaç sevgilime anlatmışımdır bilmiyorum bu sahiplenme konusunda yakarırken;

"Siz kadınlar birbirinizden manto, tayyör, gece kıyafeti, ayakkabı, bluz, tişört, kazak hatta gelinlik bile alırverirsiniz. Ama bir şeyi vermezsiniz, o da iç çamaşırınız. Lütfen bana iç çamaşırı muamelesi yapma! Ben senin manton, tayyörün olmak istiyorum!"

Bu son derece duygusal ve içerikli konuşmadan etkilenip "peki haklısın" diyen de, karşı çıkan da oldu. Ama sonuçta hiçbir şey değişmedi ve sevgililerimin iç çamaşırı olarak yaşamaya devam ettim. Bir tek, terkedildiğim sevgilim dışında...

İnsan böyle ilişki bir daha yaşayabilir mi? Ya da böyle bir ilişki olabilir mi? Bence olanaksız. İşte onun için, böylesine bir ilişkiyi ve ilişkinin taraflarından birini yitirmenin acısını duyuyorum içimde. Aslında acı kelimesi bile aciz kalıyor çektiğim azaptan.

İnsan acılı anlarında daha çok düşünüyor, hatta geçmişte hiç düşünmediği konular akla geliyor. Bu tür iki üç acı daha yaşasam, hiç bir filozof, yanımda ünvanını kullanamaz hale gelirdi eminim. Neler neler geliyor usuma; dünyada, hele insanlar arasında aşkın olması bile, bu dünyanın ne kadar varsıl olduğunu kanıtlamıyor mu? Her yerinden bireysellik fışkıran ademoğlunun, kendi cinsi yerine karşı cinse aşık olması da tuhaf değil mi? Düşünüyorum da, aşk pek matah bir şey değil! Aşık olmak için duygularınızın mantığınızı aşması gerekiyor çünkü. Benim için mantığın en tepede bulunması doğru oysa. Aşık oldun mu kurbağalı dere Sen Nehri'ne, 40 yıllık karga bülbüle dönüyor gözünde. Ne sahtelik ama... Yok olanaksız onu unutamam. Nerede hata yaptım acaba? Söylediğim gibi her şey çok iyi gidiyordu oysa, en ufak bir sorunumuz bile yoktu. Ayrı kentlerde olmamız buna etken olabilir mi? Şahsen ben kendime hiçbir hata konduramıyorum. O zaman niye? Şimdi ne yapacağım? Unutmak için olsun yeni bir sevgili bulup, eskilerinden çektiklerimi yine mi yaşayayım?

Benzeri sorunları yaşamadık mı sevgililerimizle? Yok kişilik gösterileri yok hava atmalar. Terk edildiğime mi yanayım, boşta kaldığıma mı? Yeni bir sevgilim olsa, biliyorum yine aynı şeyler; kapris, kıskançlık, münakaşa ve yine iç çamaşırı muamelesi... Nasıl göze alabilirim bu sorunları çekmeyi?

Başka birisinin yerime tercih edilmesinin, terkedilmekten daha acı geldiğini ink,r etmiyorum. İşin o yanını düşünmemeye özen göstererek, acımı daha da artırmamanın akıllıca olduğunu düşünüyorum. Ama benden başka bir adamda ne bulurlar bunu da anlayamıyorum. Eminim hödüğün biridir! Kendine nasıl böyle birini yakıştırır ve bu yüzden beni terkeder? Hıh, neymiş; kadınlar günüymüş. Lanet olsun, kadın dediğin bunlar değil mi?

Hoş; nasıl, nerede ve ne zaman tanıştığımızı tam olarak anımsamıyorum aslında. Duysa üzülür müydü buna? Üzülsün, o da beni üzmedi mi? Aniden, üstelik başka bir adam yüzünden terkedip giden o değil mi? Son kez olsun konuşup bir durum değerlendirmesi yapma olanağı bile bırakmadı bana. Hatta son kez canlı olarak sesini bile duymadan uçup gitti. Böylesine bir ilişkiyi, telesekretere not bırakıp noktalamak... üstelik 8 Mart'ta... Küstahlık, saygısızlık ve sevgisizliğin açık işareti değil mi? Nasılsa ayrı kentlerdeyiz, başka birisini hatta birilerini de bulabilirsin. Ne halt edersen edersin, müdahalem olursa şerefsizim. Beni niye bırakıyorsun? Ne diyordu iletide?

"Hasancım, aslında seninle yüzyüze konuşmak daha iyi olurdu ama buna şimdilik olanak yok. Yaşamımda artık başka biri var. Onun için senden ayrılıyorum. Beni lütfen arama! Ankara'ya geldiğimde seninle uzun uzun konuşuruz."

İletiyi alır almaz beynimden vurulmuşa döndüm. Durum anlaşılmıştı ama bir ufak sorun vardı; iletiyi bırakanın sesini de, ismini de ilk kez duyuyordum. Olsun, beni terketmişti ya! Böyle bir şeyi asla yapmam ama, unutmuş olabilirim diyerek telefon defterimi açtım. Iıh, böyle bir isim yok! Peki o zaman niye beni terkediyor? Oysa ne güzel gidiyordu ilişkimiz; birlikte özgür havayı soluyor, birbirimize hiç karışmadan, en ufak sorun çıkarmadan yaşayıp gidiyorduk... Ama nerdeee? Onun için diyorum lanet olsun 8 Martlara diye. Bu kadınlara iyilik ne zaman yaradı ki!?!... Zaten yeni ilişkisi ile belasını bulacaktır en yakın zamanda...

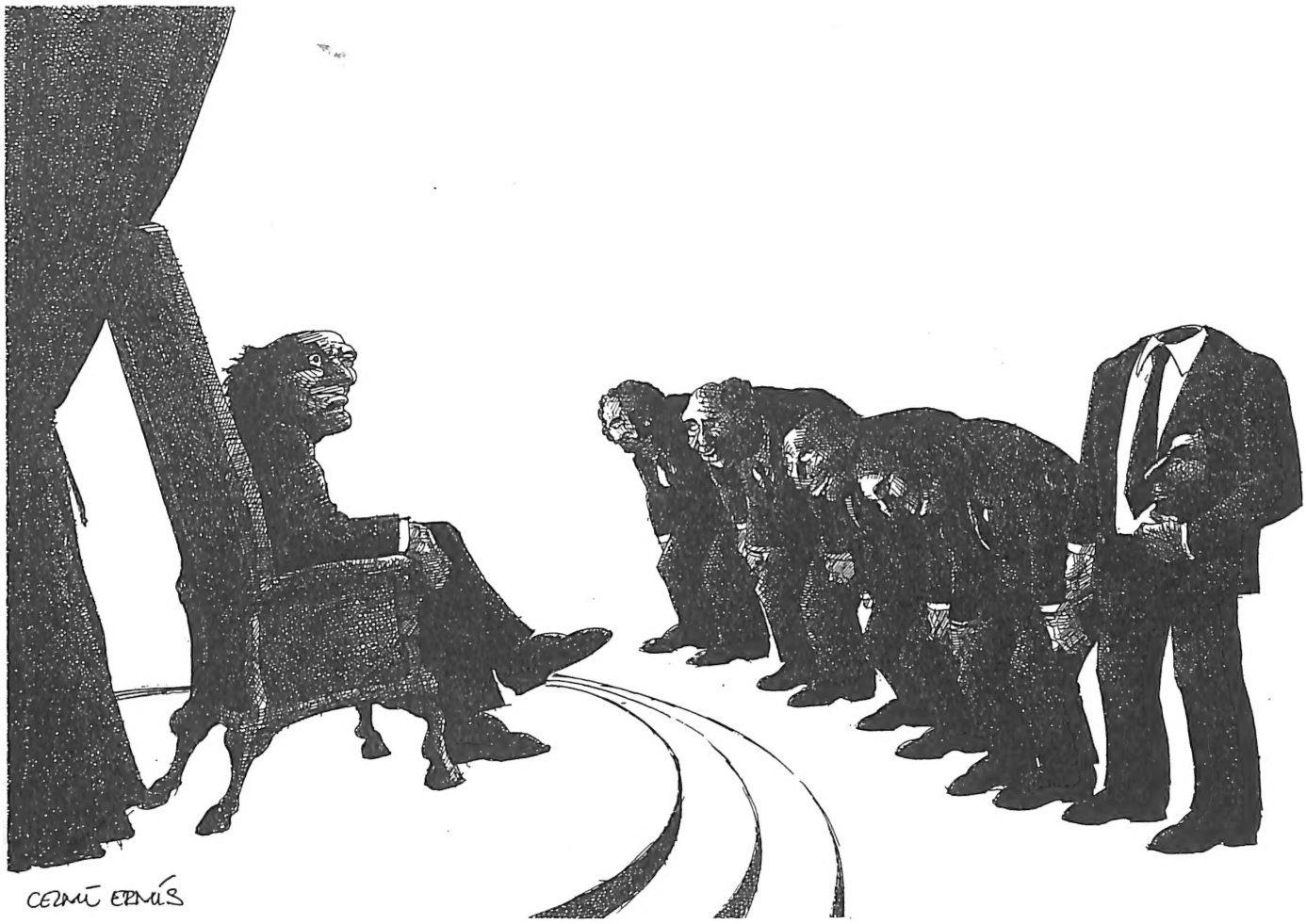

CEZMİ ERMİŞ

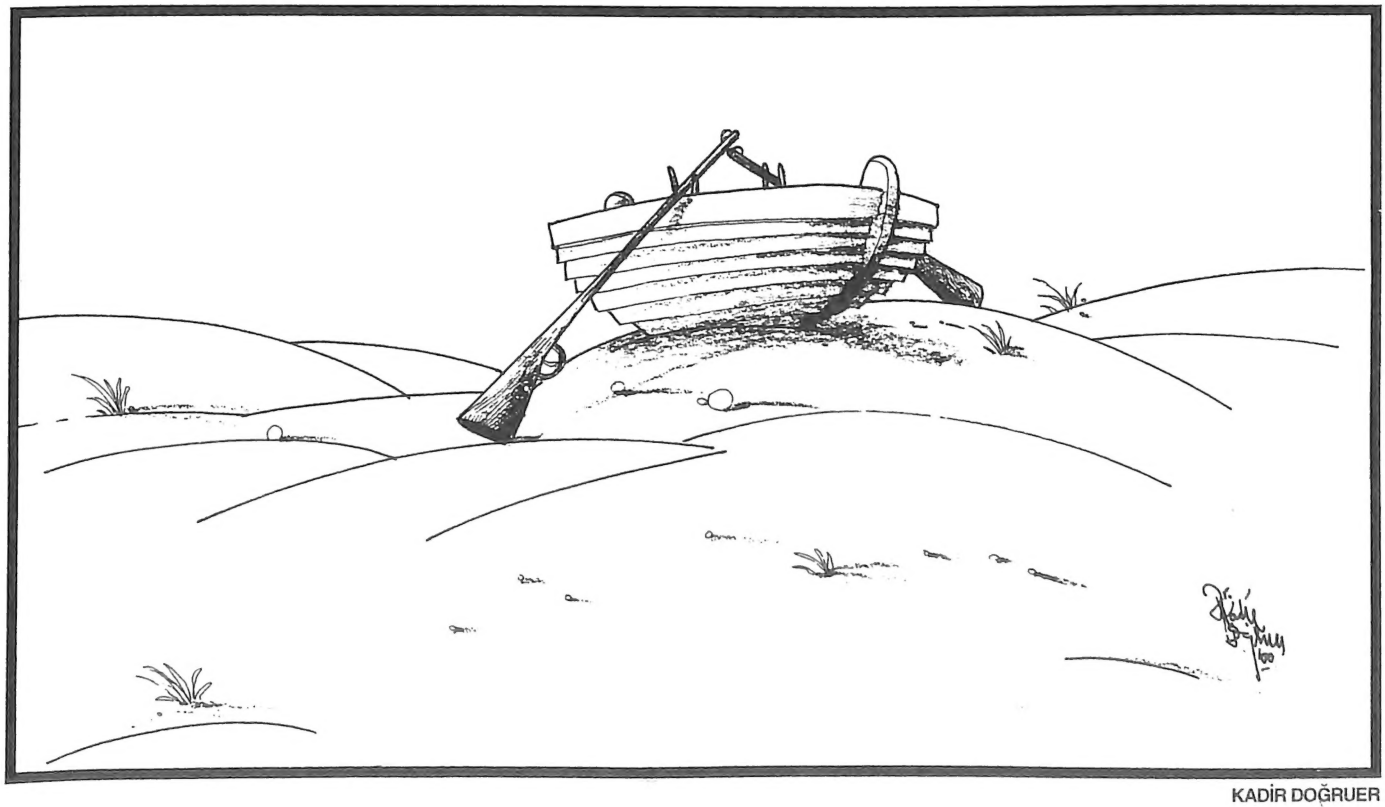

KADİR DOĞRUER

dinozorun yeri

hüseyin atabaş

BİR 8 MART YAZISI

Şairlerin garip bir algılanışı vardır. Hoş bir doğa parçası karşısında kolay ve güzel şiirler yazacakları sanılır. Hele kadınlar konusunda, güzel kadınlar karşısında; daktilonun tuşlarına dokunur dokunmaz, kâğıdın üzerine eşi benzeri bulunmayan dizeler döktürüverdikleri düşünülür. Kuşkusuz bu ikinci varsayım erkek şairler için geçerlidir. Kadın şairlere böyle bir şey yakıştırmak, onları küçümsemek, hafifsemek sayılır! Çünkü "edep" sahibi kadına, şair de olsa, bir erkek için duyumsadıklarını açık seçik söylemesi yakışmaz. Bizim gibi "ataerkil" toplumlarda tüm güzelliklerin ayırdına varmak da, onlara sahip olma hakkı da erkeklere özgüdür. Söz konusu olan aşk ise, o da erkek işidir. Amerikanca söylemek gerekirse, kadının aşktaki rolü bir "real doll" (oyuncak bebek = erkek oyuncağı bebek) olmaktan öteye geçmemelidir!..

Kadın şair dostlarımızla zaman zaman bu konuyu açtığımızda, düşüncelerini içtenlikle söylemekten çekindiklerini sezinliyorum. Haklılar, çünkü "hafif kadın" damgasını yiyebilirler. Eğer evli iseler, mutluluklarının bozulması söz konusu olabilir. Tanrı esirgesin!..

Buraya nereden mi geldim, söyleyeyim: Biz erkek şairlerin her konuda; hele kadın konusunda, aşk konusunda rahatlıkla yazı yazabileceğimiz gibi genel bir algılayış var. "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" nedeniyle özel sayı hazırlayacak dergiler için yazılar istenir bizden. Hele benim gibi kadınlara karşı saygılı, ama birazcık da "çapkın" olduğu sanılan erkek şairlerin "sıcacık kadın yazıları" kaleme alabileceği düşünülür, sanıyorum. Yanılıyor da olabilirim, biz "erkek şairler"in hep böyle hüsnü kuruntuları vardır. Öteki şair dostlarımı "zan altında" bırakmamak için (erkeklik bende kalsın) hadi söyleyeyim, benim öyle kuruntularım vardır; dışı sizi içi beni yaksa da!..

Aşk, kim ne derse desin, iki kişilik bir krallıktır. Oysa aşkın, hep bir cumhuriyet olduğu sezinletilmek istenir... Aşkın güzellikle çirkinlikle de ilgisi yoktur. Hani ne der Aşık Veysel:

Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa
Eğlenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk olmasa

Evet, insanoğlu cinselliği incelterek aşkı yarattı. Ama ben, kadın konusunda bir yazıya oturmuşken neden aşka saplanıp kaldım? Neden olacak, ben de erkek bir şairim de ondan. Kadın söz konusu olunca "aşk"tan başka bir şey düşünemiyorum ki!..

Gerçi bunu böyle söylerken bir şiirimin kimi dizeleri usuma düştü de kendime haksızlık ettiğimi düşündüm. Şiirin girişi şöyledir:

Sevgin sıcacık bir anne eli alnımda,
sen güzellikler kuşanmış silâh arkadaşım;
yalnız sokakta yürüdüğüm zaman değil
şimdi seni düşündüğüm anlar da benim.

Ve **Nâzım Hikmet** der ki: *"Ve kadınlar, bizim kadınlarımız:/Korkunç ve mübarek elleri,/ince, küçük çeneleri, kocaman gözleriyle/anamız, avradınız, yârimiz/ ve sanki yaşamamış gibi ölen/ve soframızdaki yeri özümüzden sonra gelen"* kadınlarımız... Nâzım ustamızın bu dizelerini okurken yüzü kızaran kaç erkek vardır, merak ediyorum. Birtakım erkekler; "Canım, ben uygar bir insanım, kadınımı hoş tutuyorum. Ötekilerden bana ne." diyebilir. Gerçekten öyle mi? Bir daha düşünün bakalım; "kadınınız"la, yalancıktan da olsa, bir yer değiştirin de göreyim sizi!..

Peki ne zaman gerçekten uygar olacağız: Kadın ve erkek olarak birbirimizi insan olarak algıladığımız, yanlış başlamış bir kadın-erkek savaşımını bitirdiğimiz zaman. Kadın şairlerimiz aşk şiirlerini dağa taşa, çiçeğe böceğe değil de sevdikleri insana yazdıklarını söyleme utancından kurtuldukları zaman...

Burada, sevdiği adamın adını şiirlerinde belirtme yürekliliğini gösteren Divan şairi **Mihri Hatun**'a saygılarımı sunuyorum. Ve her zaman olduğu gibi, hisse alınır umuduyla, bizim Temel'den bir kıssa ile bitiriyorum yazımı.

Temel Almanya'da evlenmiş, yaz dinlencesinde köyüne dönerken eşinin ikizi olan baldızını da birlikte götürmüş. Köylüleri merak etmişler ve sormuşlar:

– Ula Temel, karinlan baldızın o kadar benzeyiler ki birbirine, nasil ıyırıyırsın onlari?

Temel biraz da sinirlenerek:

– Ayirduğumi kim söyledi ki size!.. demiş.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü tüm kadınlarımıza kutlu olsun, erkeklerimize de!..

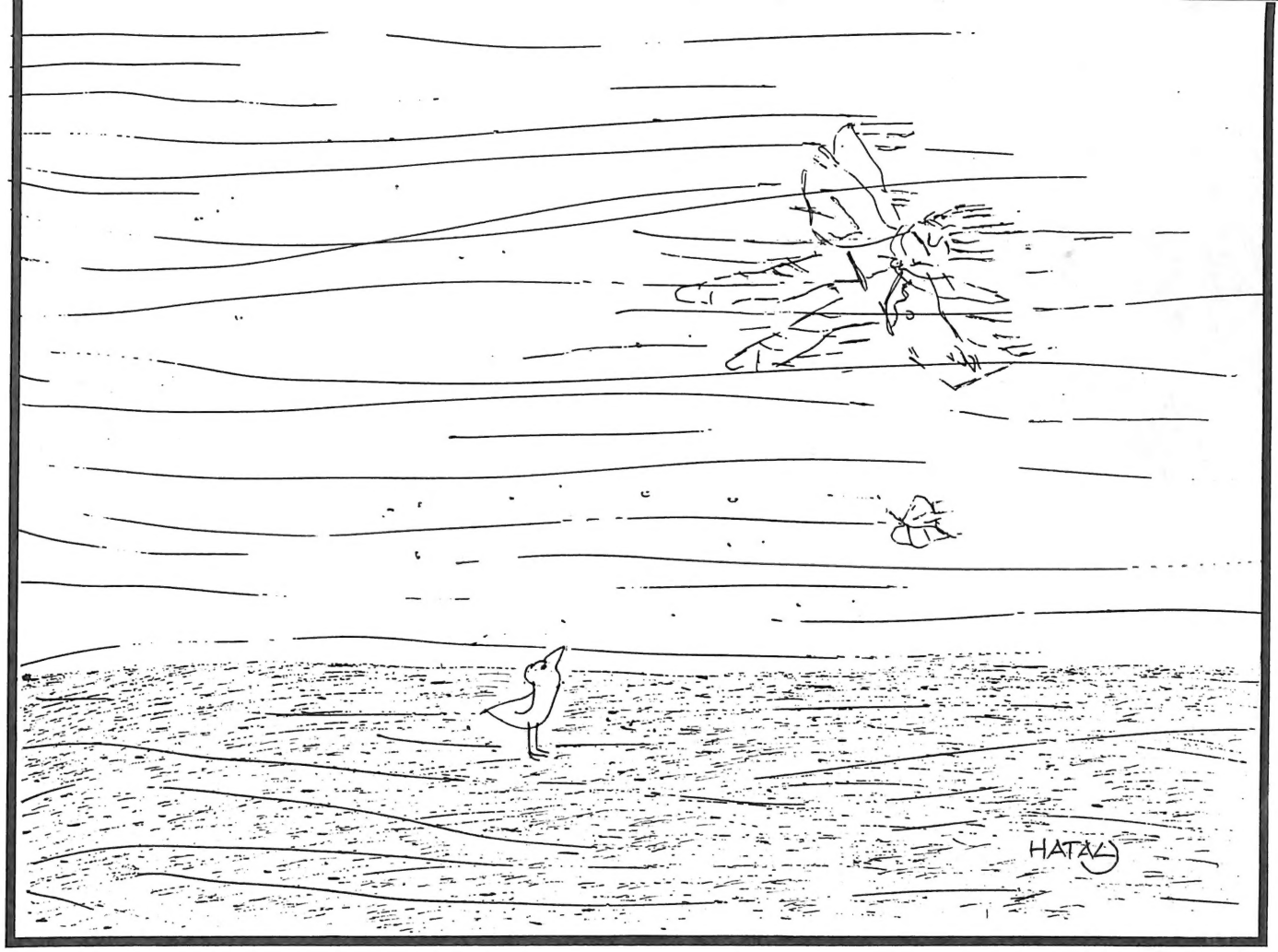

HATAY DUMLUPINAR

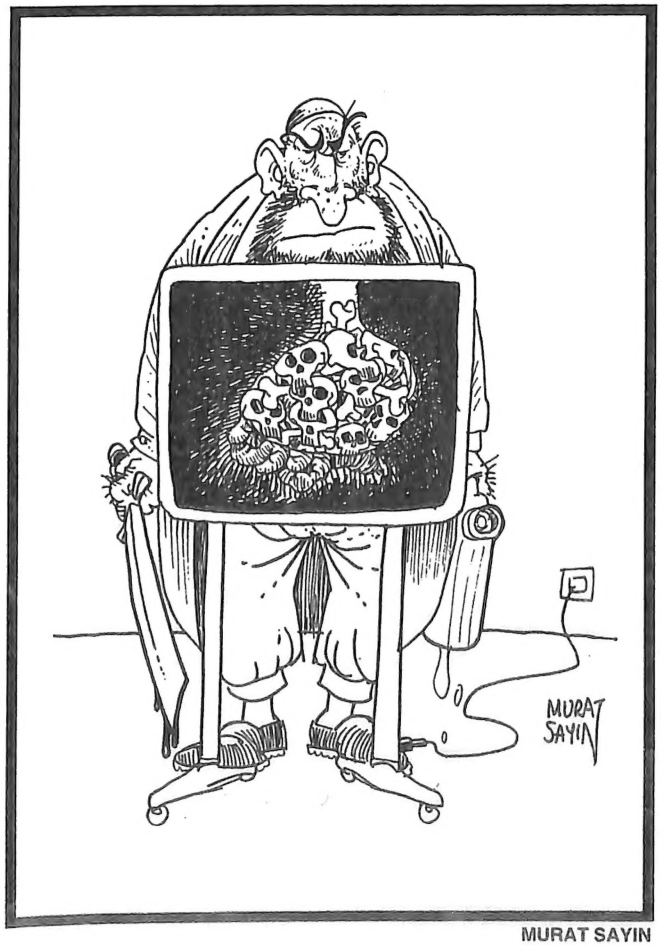

MURAT SAYIN

ALI SUR

CUMHUR GAZİOĞLU

RUHİ TEK TREN PENCERESİNDEN

BÖCEKLER

Haydarpaşa istasyonu kalabalıktı. Gelenler-gidenler, sağa-sola şaşkın bakanlar, telaşlı yürüyenler, korkanlar, gülenler, ağlamaklı olanlar. Kompartimana giren genç kendi kendine:

-Yine de az, dedi. Pencere kenarına oturdu.

-Dünyadaki böceklerin en az bir trilyon olduğu tahmin ediliyor. Yani bir insana karşı üçyüzmilyon böcek. Bunlardan en az üç-bini insanlara zararlıymış.

Kompartımana binenler çoğaldı. Adapazarı yönüne giderek yolcular bu trene düşüyordu.

-Böceklerin başları kesilse de yaşamını sürdürebiliyor. Yo, şaşırmayın, bu doğru. Geri kalmış ülkelerde nice başsız insan"baş" oluyorda, böceklerin başsız yaşamasına neden şaşıyoruz?

OTOBÜS NEREYE GİDİYOR

-Bir Karadenizli Trabzon'a gitmek için bir otobüse bilet alır. Otobüste kendisine ait değil de bir başkasının yerine oturur. Yerin sahibi gelince kalkmaz, oturacağını söyler. Tartışmaya şoför mauvini gelir.Yerinden kalkmayan yolcunun kulağına eğilir bir şeyler söyler. Trabzon yolucusu ısrarından vazgeçer, kendi yerine geçip oturur. Otobüstekiler muavinin ne söylediğini merak eder. Acaba ne söyledi?

Vagondakiler birbirine baktı.

Kimse muavinin ne söylediğini tahmin edemedi. Bunun üzerine soruyu soran yanıtlamak zorunda kaldı.

-Muavin yolcunun kulağına, oturduğu koltuğun Trabzon'a gitmediğini söyledi, dedi.

Vagondaki kahkaha seslerine trenin düdüğü de katıldı.

SINAV

Ülkenin birinde Başbakan, açlıktan iğne ipliğe dönmüş bir vatandaşına iş vermek için sınava tabi tutar.

-Sabah namazı kaç rekat?

-Beş.

-Bilemedin.

Korumalarına işaret eder. Korumalar adama beş yumruk atar.

-İkinci soruyu soruyorum. Öğle namazı kaç rekat?

-Sekiz.

-Bilemedin. Atın kerataya on yumruk.

Adam bir fırsatını bulup odadan çıkar, sokakta koşmaya başlar. Tren normal tıkırtısı ile yoluna devam ederken fıkrayı anlatan adam soluklandı.

-Yoldan geçen biri kan ter içinde kalan adama ne olduğunu sorar.

-Başkanın yanına iş istemeye gittim. Sınava tabi tuttu. Namazın kaç rekat olduğunu bilemeyince rekat sayısı kadar yumruk attırdı.

-Eeee....

-Esi var mı. Biraz daha kalsaydım kuyruğu titretirdim.

-Neden?

-Ya teravi namazını sorsaydı?

Makinist düdüğünü öttürdü. Bir istasyona az kalmıştı.

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ - GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ - ERC[illegible] GÜLEN

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ - KAMİL YAVUZ

mizah dosyası

cihan demirci

"GEREKSİZ TARAMALI" GIRGIR GÜNLERİMİZ

"Mizah Dosyası"nda geçen ay sizlere Gırgır'ın çıkış dönemini anlatmıştım...
Şimdi ise sırada Gırgır'la ve Oğuz Aral'la ilk tanıştığım o traji-komik gün var...

Tarihler konusunda hafızam bu yaşa dek hep çok iyi olmuştur. Pek çok kaynakta mesleğe ilk adımlarımı 1978 başında attığımı yazsam da en doğru tarih 31 Aralık 1977'dir. Evet cumartesiye denk gelen bir yılbaşı günü, insanlar yeni yıla girme telaşı içerisinde koşuştururken ben birbirinden amatör karikatürlerimi koltuğumun altına alıp hayatımda ilk kez bir dergiye, **Çarşaf** dergisine gitmiştim. Aslında tabii ki hedefim **Gırgır**'a gitmekti ama **Oğuz Aral** efsanesi gözümüzü öylesine korkutmuştu ki işe ilk önce **Çarşaf**'tan başlayayım ve biraz ısınma turları atayım demiştim... O yılbaşı günü karikatürlerime bakan ilk usta olan **Mahmut Karatoprak**'ın bütün amatörlüğüme rağmen söylediği olumlu sözler bana ilerisi için gereken şevki vermişti.

1972'nin Ağustos'unda çıkan **Gırgır**'ın gittikçe yükselen bir tiraj ve başarı grafiği yakalaması üzerine **Hürriyet Gazetesi** de bir mizah dergisi çıkarma kararı almış ve 17 Aralık 1975'te oldukça güçlü bir kadroyla **Çarşaf**'ı çıkarmıştı. **Gırgır**, kendisine kısa sürede ciddi bir rakip olan **Çarşaf**'la başedebilmek için 1976'da **Tekin Aral**'ın yönettiği **Fırt** dergisini yayına sokmuştu. **Gırgır** sonrası çıkan bu dergilere gelecek sayılarda etraflıca değineceğim ama bu ay sizlere özellikle **Gırgır**'a ilk karikatür götürüşümün traji-komik öyküsünü anlatmak istiyorum...

Çarşaf'a hafta sonlarında, cumartesi günleri yaklaşık 2 ay kadar bir süre gittikten sonra birden cesaretim artmıştı... Artık **Gırgır**'a gidip **Oğuz Aral**'ın karşısına çıkmanın zamanıdır demiştim kendi kendime...

Oğuz Aral o dönemlerde her ayın ilk pazartesi günü amatör, onun deyişiyle **'çiçeği burnunda'** çizerlerin karikatürlerine bakıyordu... Sonraki dönemlerde çığ gibi artan amatör çizer sayısı nedeniyle **Oğuz Aral**'ın karikatürlere baktığı gün ayda birden, ayda dörde çıkmış yani hep pazartesi olmuştur.

Demiştim ya tarihlerle aram iyidir diye... Benim için çok önemli olan o günün tarihini de hiç unutmam... Yıl; 1978... 6 Mart pazartesi... O gün ilk kez **Gırgır**'a gideceğim için müthiş bir heyecan içerisinde kalkmıştım sabah yataktan... Henüz lisedeydim... Zaten boykotlarla ve eylemlerle sık sık tatil olan bir lisede okuyordum... Okula gitmemekle fazla birşey kaybetmeyeceğim bir gündü gene...

Bu arada **Oğuz Aral**'ın dergiye öğleden sonra 4'te gelerek karikatürlere bakmaya başladığını öğrenmiştim. Ben o heyecanla sabahtan Cağaloğlu'nun yolunu tuttum... O zamanlar enistemin Cağaloğlu'nda **Milliyet Gazetesi**'nin hemen yanında bir reklam ajansı vardı. Önce sıra numaramı alıp sonra da o ajansta vakit geçirmeyi düşünüyordum. Sıra numarası deyince bazı dostlar gülümsemiş olabilirler... Evet **Gırgır**'a öylesine yoğun bir ilgi vardı ki, tıpkı hastane gibi önceden sıra numarası alınıyordu alınıyordu o dönemlerde...

Enistemin ajansına takılan ve o sıralarda **Günaydın**'da polis muhabiri olarak çalışan **Yalçın Özmen** ağabeyle birlikte Alaykoşkü Caddesi'ne girdik... O da ne? Gırgır'ın olduğu binanın önü ana baba günüydü... Çiçeği burnunda karikatürcülerden bir ordu kuyruktaydı adeta... Bu manzara zaten had safhada olan heyecanımı iki kat daha artırmıştı... Yalçın ağabey, sözde numara almama yardımcı oldu ama bayağı yüksek bir sayıyla oradan ajansa döndük...

Ben ajansta daha fazla sabredemeyip akşam üstü 4 civarında tekrar **Gırgır**'ın kapısına dayandım... İnanılmaz bir kuyruk... Sadece İstanbul'dan değil ülkenin her tarafından **Oğuz Aral**'a karikatür göstermeye gelmiş çiçeği burnunda arkadaşlar... Zaten o zamanlar ülkede kuyruk dönemi ama insan böylesi bir kuyruğa alışkın olmadığı için şaşırıyordu... Bu arada biz **"çiçeği burnunda"**lar yavaş yavaş merdivenlere ulaşıp muhabbete dalsak da sıra bir türlü gelmek bilmiyordu...

Saatler ilerliyor, biz yavaş yavaş merdivenlerden yukarı çıkıyorduk... Bu arada **Oğuz Aral**'ın odasından çıkıp aşağıya koşarken inen suratı kıpkırmızı olmuş amatör arkadaşları gördükçe içimi giderek artan bir korku alıyordu doğrusu... Ve belki inanmayacaksınız ama yaklaşık 7 saat bekledikten sonra gecenin 11'inde sıra nihayet bana geldi... Her yanım titreye titreye içeri girdiğimi hatırlıyorum...

7 saat içerisinde yüzlerce karikatür bakmaktan oldukça yorulduğu ve gerildiği belli olan yorgun ve asabi bir **Oğuz Aral** vardı içerde... Masasının üzeri sayısız boş çay bardağı doluydu... Beni şöyle bir süzüp yaklaşmamı istedi... Titreyen ellerimle karikatürlerimi masasına bırakıp geri çekildim... Onca karikatür arasında bir tanesini havaya kaldırdı ve bana yaklaşmamı söyledi... Bu karikatürde bir adam çay bardağının öylesine sakat şekilde tutuyordu ki, bardağın öyle tutulmasına imkan yoktu... Bana masanın üzerindeki sayısız çay bardağını göstererek; **"Şimdi şurdan bir bardak al ve çizdiğin gibi tutmaya çalış bakalım"** dedi... Çizdiğim gibi tutmaya çalışırken bardağı masanın üstüne düşürmüştüm... İyi bir şangırtı koptu... Ben artık karikatürü ve hatta bu odayı, bu şehri, bu ülkeyi filan bırakacak şaşkınlıkta bir kıvama gelmiştim ki, **Oğuz Aral**'ın o kızgın yüzünde bir sevgi ifadesi belirdi ve beni hatalarımdan dolayı önce bir güzel fırçaladıktan sonra 2 tane karikatürümü alıp tanesine 125 liradan 250 liralık bir telif makbuzu yazarak dışarı postaladı...

Gırgır'ın o merdivenlerini nasıl indiğimi, oradan geceyarısı son Kadıköy vapuruna yetişmek için o meşhur Babıali yokuşundan aşağıya ve oradan da Karaköy'e kadar terler içerisinde nasıl koşturduğumu bir ben bilirim...

Ama ertesi sabah kalktığımda annem kahvaltı hazırlarken ilk işim elime bir çay bardağı alarak onu çizmek olmuştu... Şimdilerde karikatür çizmeye olan ilginin içler acısı bir hale geldiğini gördükçe ben hep yüzlerce çizerin doldurduğu o tarihi **6 Mart 1978** gecesini ve **Gırgır**'ın kâğıt ve çini mürekkebi kokan o güzel merdivenlerini düşünürüm hep... Yani gereksiz taramalı geçen o güzel yılları!..

Gelecek aya dek GÜLEKALIN sevgili Karikatür dostları...

MURAT ÖZMENEK

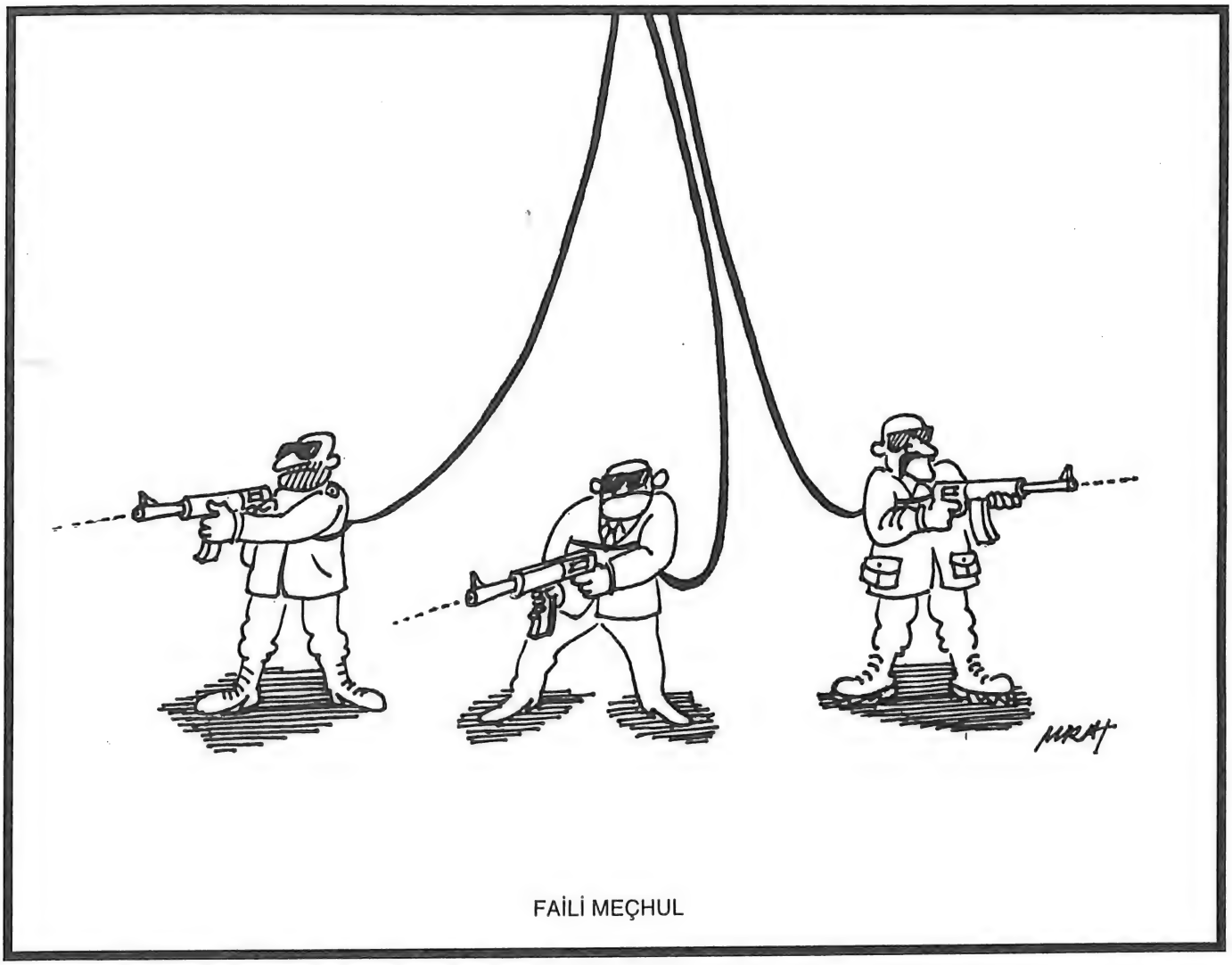

FAİLİ MEÇHUL

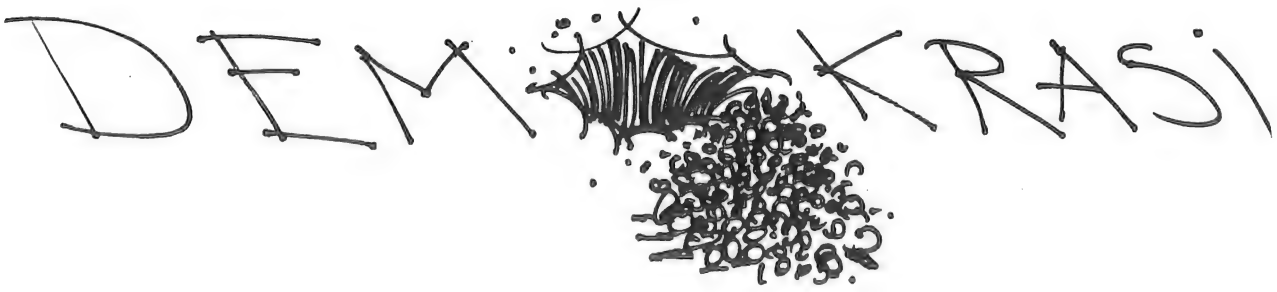

MUHAMMED ŞENGÖZ

NECATİ ABACI

NEHAR TÜBLEK

"BİR DEĞERLİ KARİKATÜR SANATÇISI"

Nehar Tüblek, 1924 yılında Yugoslavya'nın Manastır kentinde doğdu. 1925 yılında ailece İstanbul'a göç ettiler. Ortaöğrenimini Kabataş Erkek Lisesi'nde tamamladıktan sonra, İ.Ü. Hukuk Fakültesi'ne devam etti. Karikatüre 1943 yılında lise sıralarında Gündüz* imzasıyla başladı. İlk karikatürü, Cemal Nadir'in (Güler) Amcabey dergisinde yayımladı. Daha sonraları Hafta, Yavrutürk, Yeni Mecmua, Akbaba, Karikatür, Şaka, Dolmuş, Tef, Maşallah, Kırkbirbuçuk, Çarşaf dergileriyle Son Posta, Dünya, Akşam, Yeni Gazete, Hürriyet, Günaydın gazetelerinde çizdi.

Yurtiçinde ve yurtdışında yarışmalara katılan ünlü çizer, 1957 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması (İtalya) Mansiyon, 1961 Senato Kupası Armağanı (İtalya) Gümüş Kupa, 1963 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması Bronz Palmiye, 1965 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması Gümüş Hurma, 1964 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması İçişleri Bakanlığı Kupası, 1965 Tolentino "Cesare Marcorelli" Bienali (İtalya) 1.'lik Ödülü, 1966 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması İmperia Eyaleti Kupası, 1967 "Cesare Marcorelli" Bienali Gümüş Madalya, 1967 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması Mansiyon, 1968 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması Altın Hurma 2. Ödülü, 1968 Brüksel "Le Mine Souriant" yarışması Gümüş Kupa, 1968 Montreal Mizah Yarışması (Kanada) 4. ödülü, 1968 Medaglia Salone Umorismo XX. Madalya, 1968 "Wolume Shopping Center" Ödülü (Belçike) Plaket, 1969 "Plakette Svet" Çekolovakya) Plaket, 1969 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması Altın Palmiye 1.'lik Ödülü, 1969 Cesare Marcorelli Bienali Gümüş Madalya, 1969 Üsküp Mizah Yarışması Gümüş Plaket, 1970 "Premio Banca Catholica del Veneto" (İtalya) Plaket, 1970 "Peynet'nin Aşıkları Ödülü" (Fransa) Gümüş Madalya, 1971 Marostica Mizah Yarışması (İtalya) Sempati Ödülü, 1971 Targa Marosticense Ödülü (İtalya) Plaket, 1972 Bordighera Uluslararası Mizah Yarışması Mansiyon, 1973 Bologna "Alla Ribalta" Yarışması Gümüş Kupa ödüllerini kazandı.

6 Mart 1994 yılında İstanbul'da öldü.

** Gündüz, Osmanlıca Nehar anlamına gelmektedir*

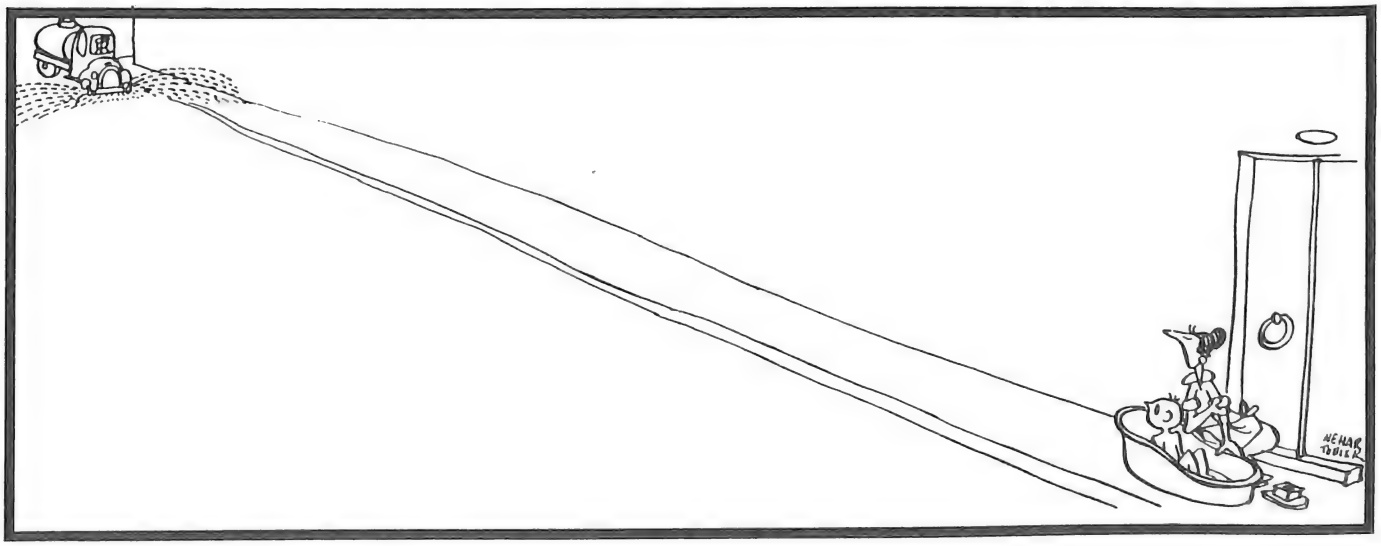

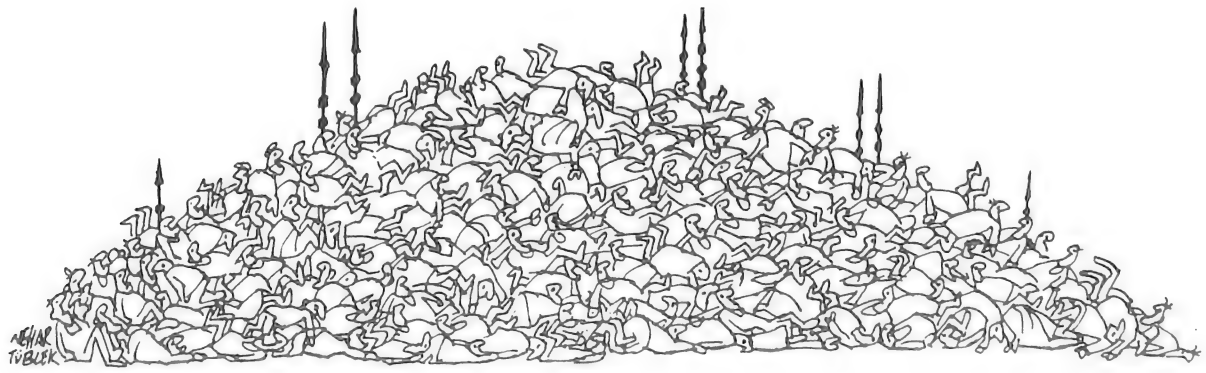

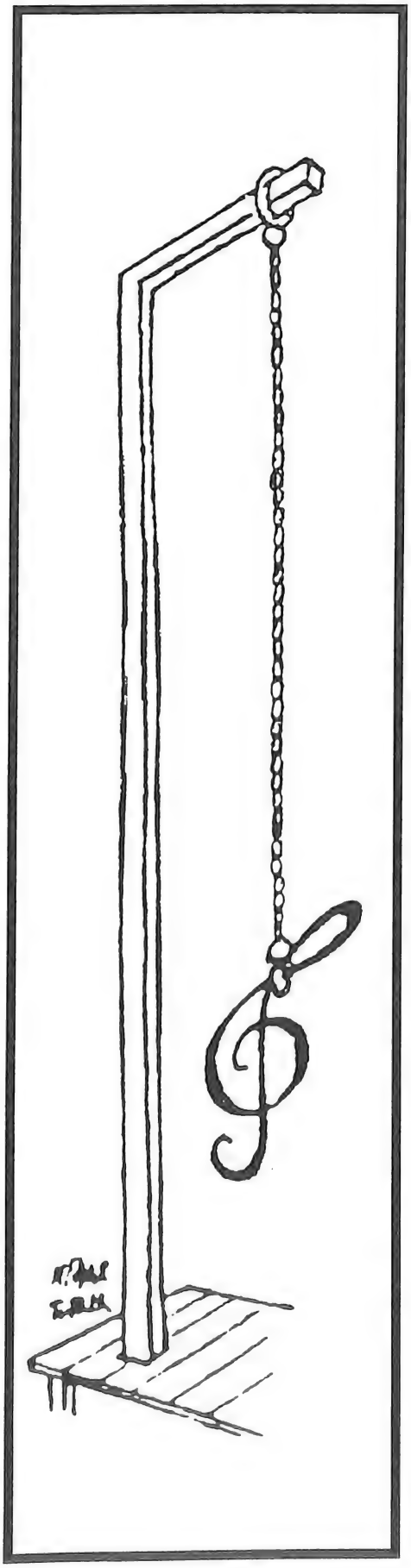

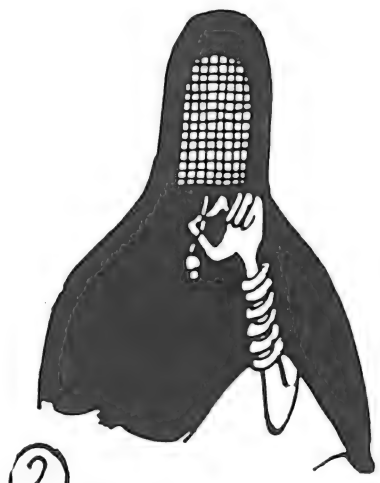

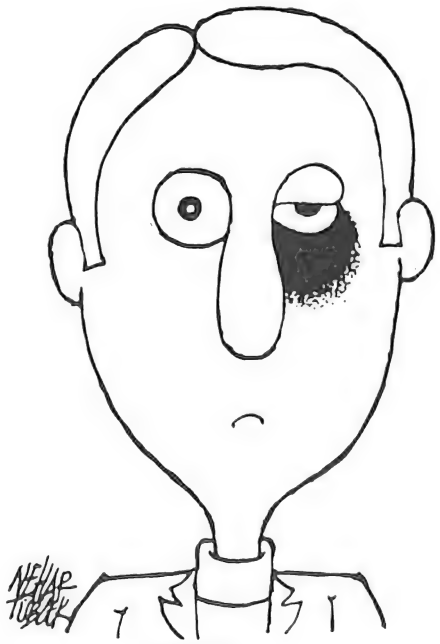

GÖZALTI

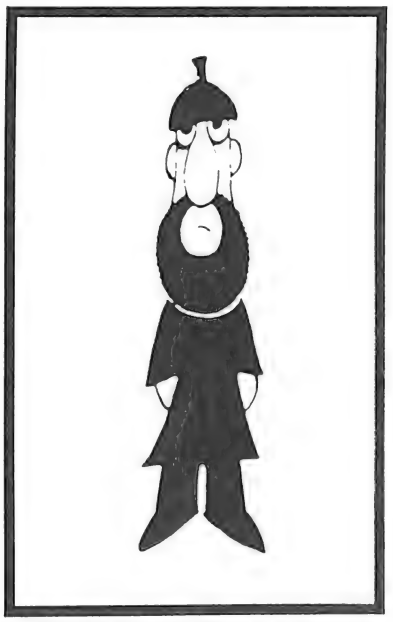

NÜKLEER BAŞLIKLIFÜZE (9 Aralık 1981)

Dolmuşlar 7 kişilik olacak. (Gazeteler)

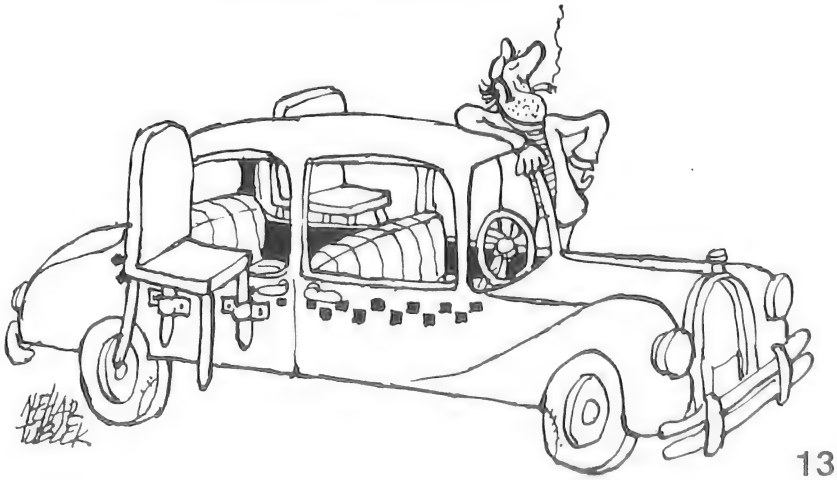

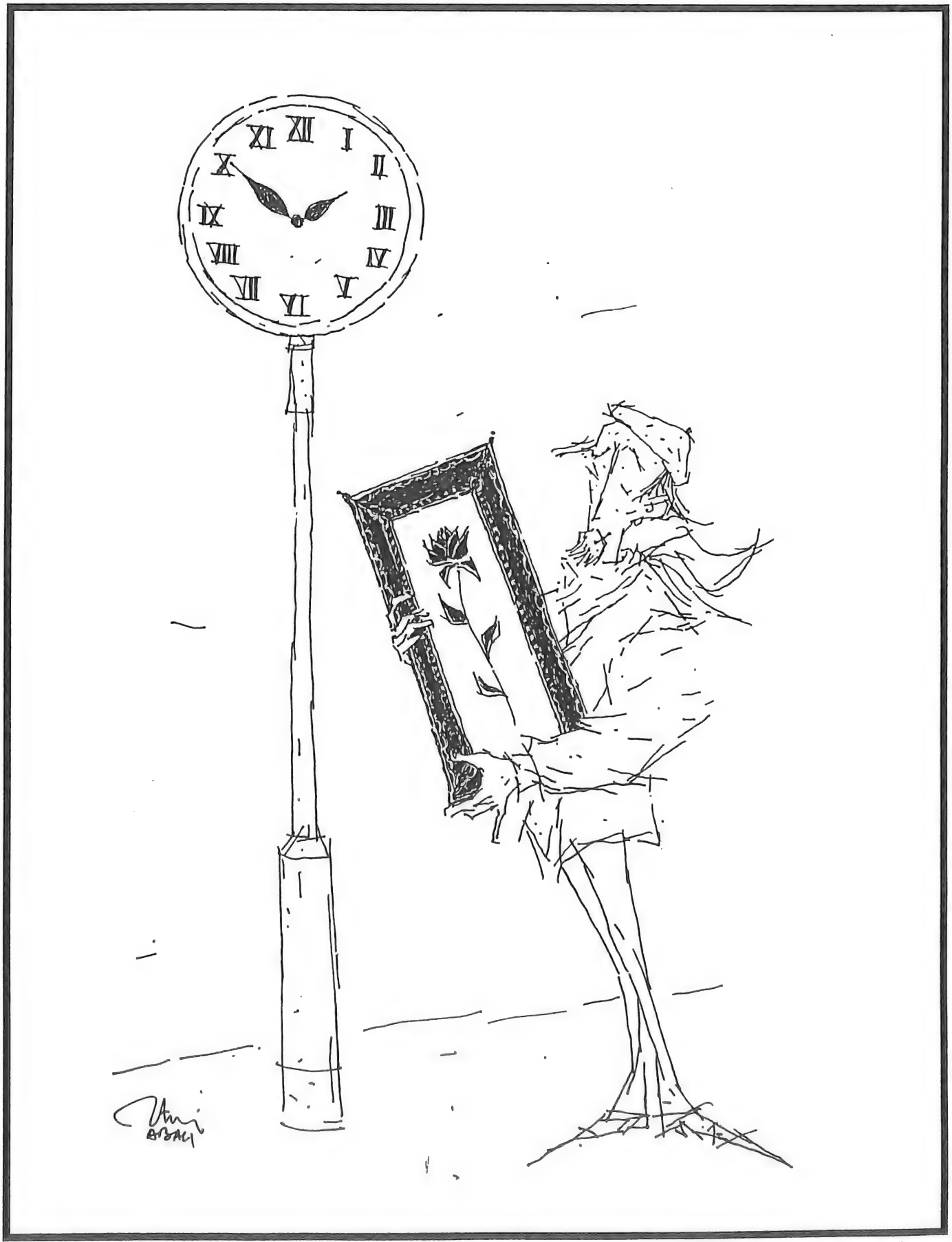

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ - NECATİ ABACI

- BÜLENT DAĞAŞAN

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ - OĞUZ GÜREL

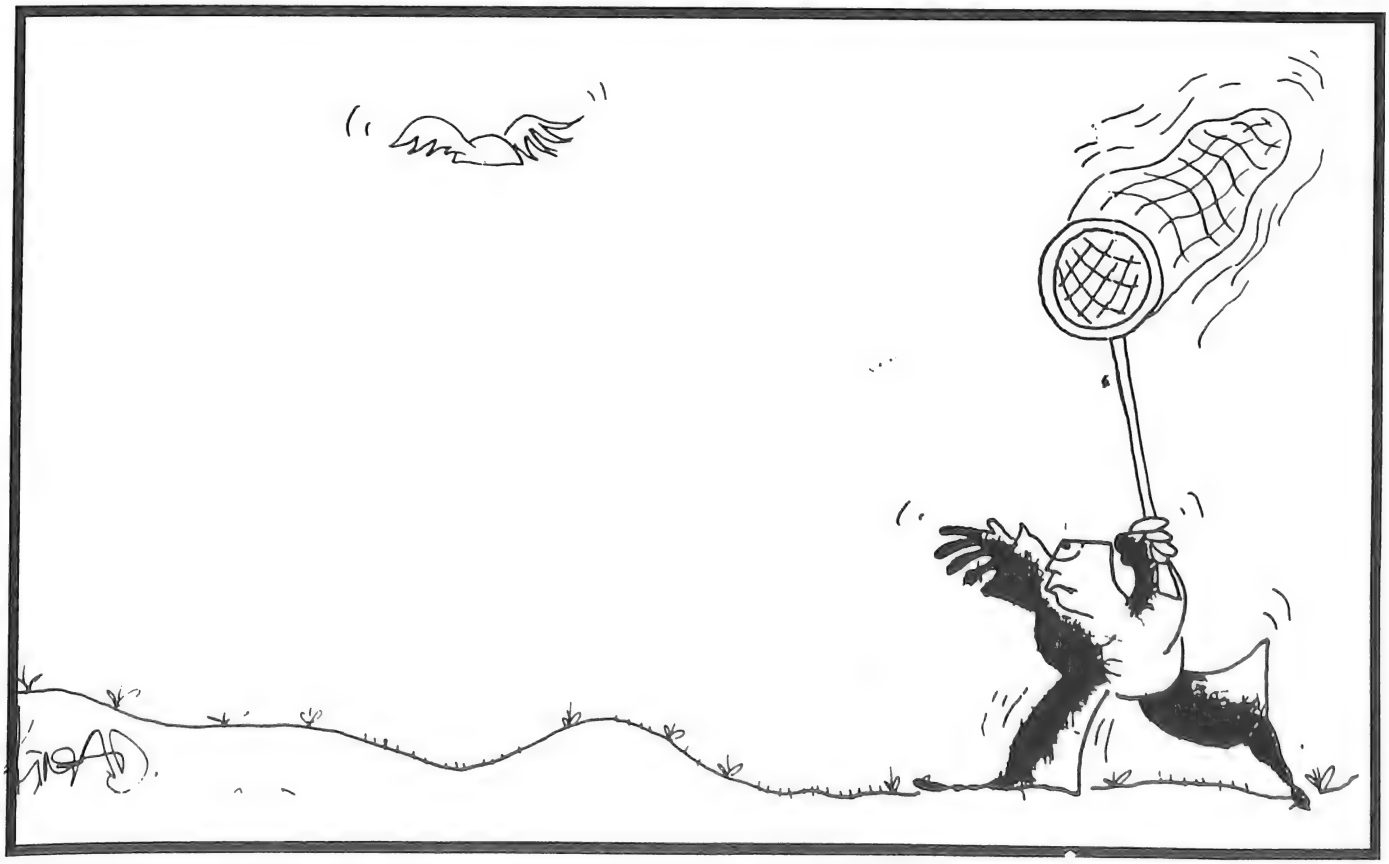

KÜRŞAT KOÇAK

KARİKATÜRİST ANEKTODLARI

YENER ÇAKMAK

•

CEMAL NADİR'İN TEVAZUU...

Sururi Gümen anlatıyor:

Cemal Nadir Bey, İstiklâl caddesi'nde bir karikatür sergisi açmıştı. Sergiyi görmeğe gittiğim gün Üstâd da oradaymış. İçeri girince karşılaştık. Gözlüklerinin arkadında zekî gözleri gülüyordu.

Elini uzattı ve ! "Karpuz sergisine hoş geldiniz!" dedi.

(Sururi Karikatür Albümü- 1959)

RANDEVU

Kıymetli gazeteci Rıza Ruşen Yücer ağabeyimize anlatmıştı:

Sarı boyalı Belediye otobüsleri çalışmağa başladığı zamanlar, bir gün otobüs durağında Cemal'e rastladım:

-Hayrola, dedim, ne var, ne yok?..

Yorgun bir ifadesi vardı!

-Birader, dedi, Sarı kızla randevum var ama kâfir çok bekletti!

(Sururi Karikatür Albümü- 1953)

APARTMAN

Amcabey, Ak'la Kara, Dalkavuk gibi sevilmiş tipler yaratan Cemal Nadir'e bir gün bir hayranı şöyle demiş!

-Üstâd, siz niçin Mickey Mouse gibi hareketli resimler yapmıyorsunuz?

Cemal Nadir'in cevabı şikâyet doludur!

-Buna lüzum görmüyorum. Çünkü benim resimler zten hareket halinde. Sağdan soldan yürütop duruyorlar!..

(Sururi Karikatür Albümü- 1953)

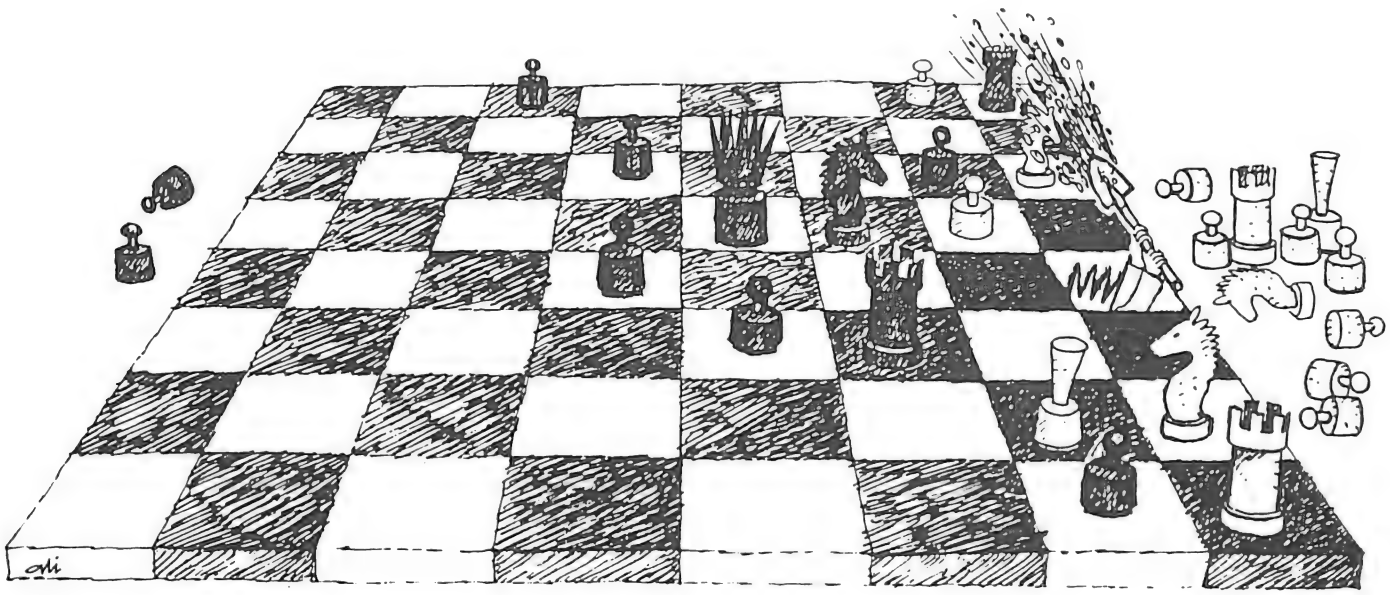

ALİ HERKÜL ÇELİKKOL

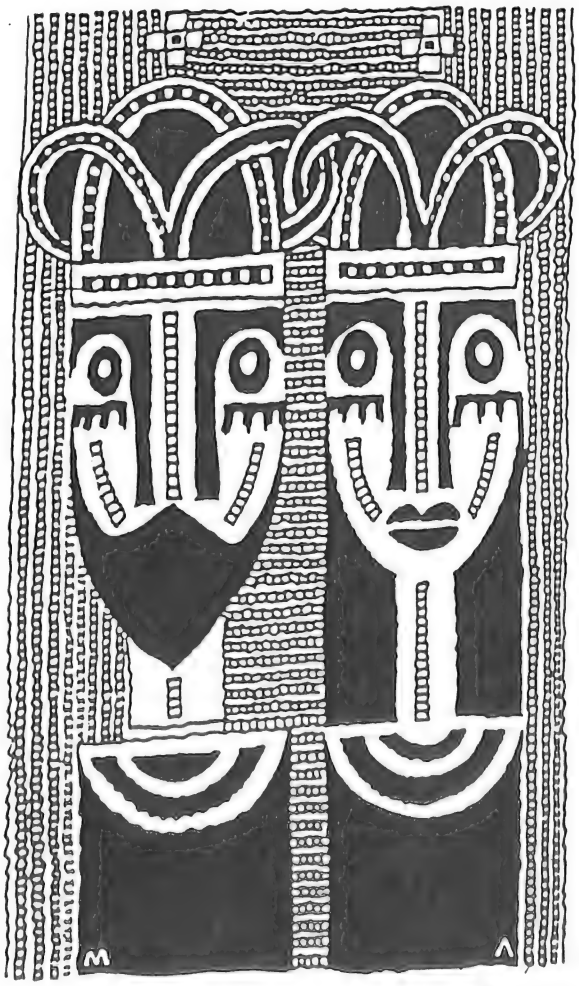

MİLKO DİKOV

TAYFUN AKGÜL

ÇİZGİ YERİNE

POTANSİYEL ÖCÜ...

•

MÜMTAZ İDİL

Anadolu topraklarında bilinen en eski tanrıça heykelcikleri, İsa'dan Önce 6 bin yıllarının ilk yarısında, Sİvas'ın Çatalhöyük beldesinde çıkartılanlardır. Hepsi de tarih ve arkeoloji kitaplarına "Ana Tanrıça Heykelleri" olarak geçmiştir.

Kadını tanrısal boyutta simgeleştiren bu heykeller, binlerce yıl birbirinin ardına, birbirlerinden doğarak günümüze kadar ulaşmışlar, ama kadına tanrısal bir güç, bir ayrıcalık vermekten de uzak kalmışlardır. Tanrı katmanına ulaşabilen ve simgeleşen Tanrıçalar, yeryüzünde dolaşan, doğuran, üretime katılan, sistemi dengeleyen, toplumun çağdaşlığını simgeleyen kadınla bir koşutluk kuramamışlar. Bunu ya Tanrıçalar böyle istemiş ya da Tanrıçaları yaratanlar onların yalnızca simgesel olarak (çoğunlukla salt doğurganlık açısından) kadın görmüşler ya da kadınlar Tanrıçaları kendilerinden biri görmeyip, onlar da tapınma yolunu seçmişler. Sonuç ne olursa olsun, binlerce yıldır tanrısal düzeyde dünyaya egemenliğini kabul ettiren kadınlar, insan olduklarını insanlığa ancak eski Yunan'da gösterebilmişler. O da ticari bir meta olarak, alınıp satılma serbestliği sayesinde gerçekleşmiş.

Kime karşı? İşte bu nokta kadın haklarının özünü oluşturan en önemli soru. Fiziksel güçsüzlüklerinin getirdiği eziklikle bin yıllar boyu erkek egemenliğine boyun eğmek zorunda kalan kadınlar ister istemez belli tavizler vermek zorunda kaldıkları karşı cinslerine, ortadan fiziksel gücün beyin gücüne dönüşmesiyle birlikte onlardan farklı olmadıklarını kanıtlama yoluna gitmişler. Ama binlerce yıldır tanrıçalık dışında "ciddi" bir görev üstlenmemiş olmanın ezikliği ve var olan baskıcı "erkek" egemenliği altında isteklerini gerçekleştirmekte bir hayli zorluk çekmişler. Haklarını yeterince savunamamışlar, kültürlerini yaygınlaştıramamışlar ve karşı cinsin kendilerine olan zaafını hep "ticari meta" düzeyinde tutmuşlar.

Hepsi mi? Kuşkusuz hayır. Bir avuç kadın kendi cinslerinin böylesine aşağılanmasına ve insan dışı kabul edilmesine (üstelik de hem kendi cinsleri hem de karşı cins tarafından ortaklaşa) karşı koymuş ve "hak" iddia etmişler. Aslında zaten kendilerine ait olan bir "hak"ı, talep eder duruma düşmüşler. Kimden, karşı cinsten. Bu da kimi zaman ipin ucunu kaçırıp, var olan tüm hakları üzerinde toplama isteğine kadar, yani kaba feminizme kadar varmış.

Ortada bir yanlışlık, bir mantıksızlık, bir kargaşa olduğu öylesine açık ki... Birbirinden ayrılması mümkün olmayan bu zorunlu ilişkide, yani kadın-erkek ilişkisinde baskıcı olan, ardından hep koşturan ve sanatsal tüm etkinlikleri kendinden obje olarak simgeleştiren kadınlar, günlük yaşamın içerisinde hep geride kalmış gibi görünmekteler. Ama bu yalnızca bir görüntü. Dünyayı sarsan tüm olaylarda birinci rol oynadıklarıhalde, Amazonlar gibi iktidarı da ellerine geçirmeye çalışmaları erkekleri hep savunma durumunda bırakıyor. Ama savunmayı görmezlikten gelme, yok etme veya yokmuş gibi davranma olarak gören, bu şekilde görmesi için insanlık tarihi boyunca hep "bilinçlendirilen" erkekler de, kaba yöntemler kullanarak gözbebekleri olarak gördükleri kadını ya sevgili ya da çocuklarının annesi "mertebesinden" yukarı çıkarmamaya çalışmışlar.

Bu kavga sürüyor ve sürecek de. Sabah aynada kendi yüzünü gördüğü zaman kendisinden bile nefret ettiği anları yaşamaya alışık insanoğlunun, kendisiyle barışık olmak için çaba gösterdiği vahşi bir dünyada bir başkası ile her zaman barışık olarak yaşaması eşyanın değilse de insanın "tabiatına" aykırı.

Burada kazanan kadınlar oluyor, ama bu kazanç kayıptan gelen bir kazanç. Daha çok toplumsal etkinliğe katılım, daha çok özgürce davranış ve isteklerini kimliklerini ortaya koyarak kabul ettirme giderek fazlalaşıyor.

Bunun için "kadınlar günü" gibi bir güne ihtiyacı yok kadınların. Onlar için yılın her günü kadınlar günü zaten. Ama güç tazelemek, gelişmeleri gözden geçirmek ve belki de toplu halde yılda bir kez de olsa sesini yeniden duyurup kendini hatırlatmak açısından, diğer günler gibi, böyle bir günün de kendi içinde bir anlamı olmalı. Anneler günü, sevgililer günü gibi günlerin yanı sıra insanların bireysel olarak yaşadığı evlenme, doğum günleri gibi özel günlerde kadınların sesi daha fazla çıkmıyor mu zaten. Onların inceliği ve güzelliğini hatırlatan hazırlıklar bu tür günlerde erkekler tarafından yapılmıyor mu? Her bozuk düzende olduğu gibi, ger ikalmış ya da gelişmekte olan ülkelerin tarih sayfalarında kadınlara yönelik eziyetler olacaktır. Ama ne bütün kadınlar kusursuzdur ne tüm erkekler yabani gibi düz bir mantıkla aşılabilir bir problemdir. Önemli olan bu kültürü, yani insanın insanı sevebilmesi kültürünü yaygınlaştırmaktır. Bu konuda kadınlara daha çok görev düşüyor. Bütün erkekler potansiyel "öcü" değildir, önce anneler kızlarına bunu anlatmakla başlamalı işe. Ne dersiniz?

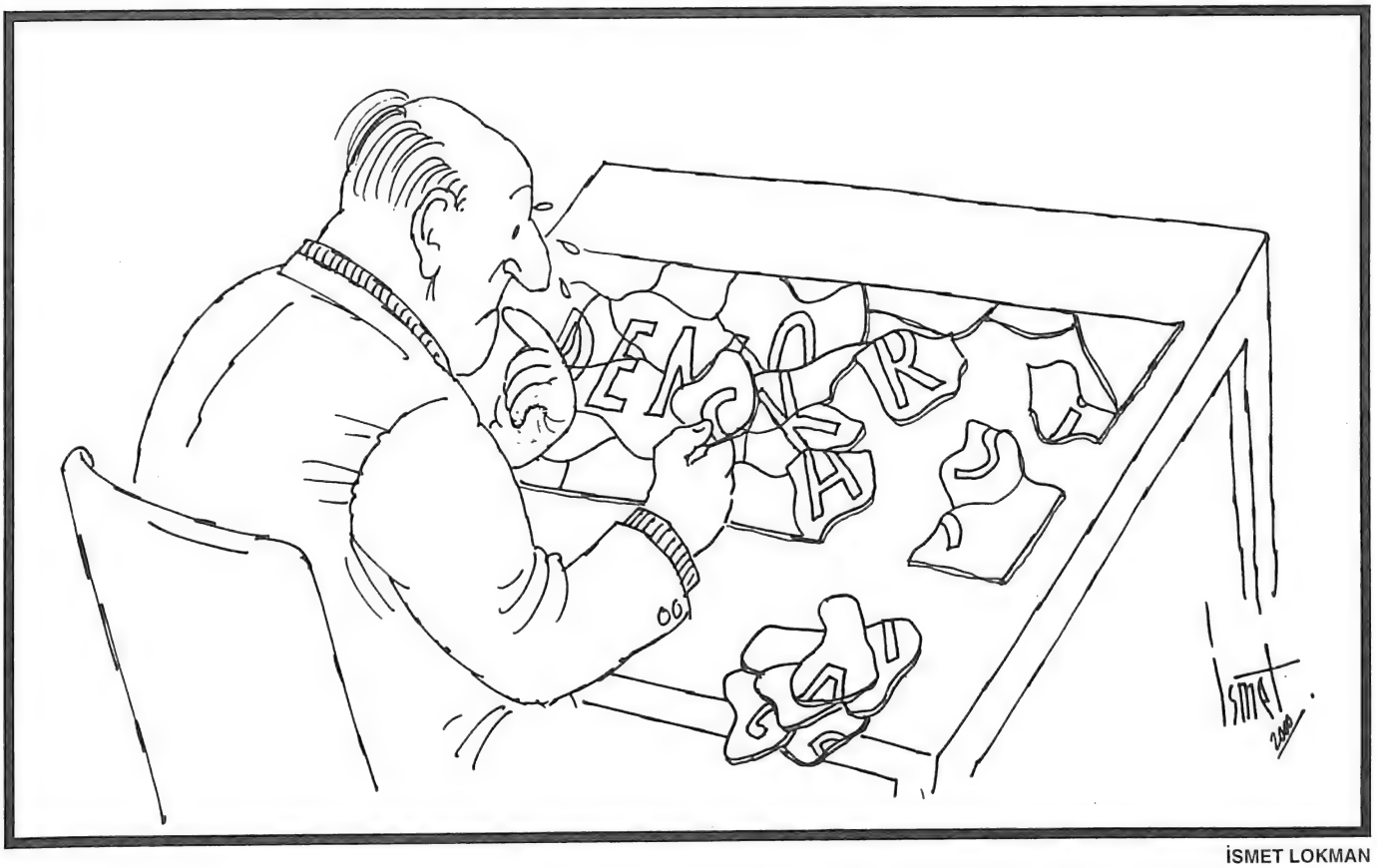

İSMET LOKMAN

NURİ BİLGİN

EROL ÖZDEMİR

KARİKA TÜRKÜCÜ

•

Anamız Avradımız Yarimiz

BÜLENT OKUTAN

Neden "Dünya Kadınlar Günü" var da erkeklerin adlarına düzenlenen bir günleri yok. Bence olmalı... Örneğin, "Dünya Babalar Günü". Görün bakın bizim ülkede ne biçim babalar vardır. Züriyeti olması önemli değil. Üç beş çapulcu takımı olan, leşi olan, biraz içerde yatıp beslenmiş olan ne babalar çıkacaktır. Neyse ki dünya kadınlarının karşılığı; Dünya Erkekleri... Dolayısıyla da bundan, her babanın erkek olmadığı kavramı istemeden ortaya çıkıyor. Ben şimdi uzun süredir kafamı meşgul eden bu kavram kargaşasına son vermek için yetkili karar organlarıma danışıp bir gün tespit ederek Dünya erkeklerinin de bir günü olmasını sağlayacağım. Bakalım bizimkiler erkekliklerini nasıl gösterecek. Bence o gün olmadık yerde olmadık maçoluklarını gösterip "konuşmalar bugün benim en güzel günüm sen elinin hamuru ile her boka maydonoz olma" mı diyecek, yoksa kendisine uzatılan kırmızı karanfile şöyle bir bakıp "Tıkarım terekeni gahpe, sen bizi hötöröf mü sandın" gibi daha çağdaş ve yaklaşımcı mı olacak?

Hadi, var mısınız uşaklar biz de "Erkekler Günü" düzenleyelim. O gün tüm erkekler de erkek olmalarının bir ayrıcalık olmadığını anlasınlar. Onlara bunu hatırlatacak hediyeler verelim, örneğin; plastik elyaflı şişme bir kadın. Hem öyle ki tüm organları filan geliştirilmiş bir imitasyon harikası... İşte o zaman bizim anladığımız kategorideki hemcinslerimiz; erkek olmalarının bin ayrıcalık olmadığını, yeryüzünde baskı kurarak hissettirmeye çalıştıkları hegemonyalarını bir tarafa itip, kadına her yönden nasıl muhtaç olduklarını anlayacaklardır.

Kadını sadece cinsel bir obje olarak görmeye çalışanlar lütfen hiç olmazsa hayatlarında bir kere de olsa ona bir gül ile yaklaşmayı denesinler. Yine bir kadından koparak dünyaya "merhaba" dediği ilk günü ve onların merhametli, öpülesi ellerini unutmasınlar.

Buraya kadar demagoji kaşığı ile yalaka çorbası içtiğimi sanıyorsanız aldanıyorsunuz. Gerçekten de ben yaşandımda içimde kalan bir iki genetik damarı da yok edip böyle olmaya özen gösteriyorum. Ama bakıyorum da bu konuda kadından çekmiş, kadından darbe yemiş birçok tarihi kişi çok ileri geri laf etmiş. Bizim edebiyatımızdan Refik Halit Karay, "Kedi ağzı şapırdayanın, kadın kesesi şakırdayanın yüzüne bakar" demiş. Böylece kadının maddiyata düşkün, aşktan meşkten anlamayan bir yaratık olduğunu vurgulamış. Ona göre varsa yoksa paraymış, hoş kediye benzemesi konusunda biraz gerçek payı var ama diğeri saçma... Yani ben şimdi şu çulsuz halimle bir mankeni tavlayamam mı demek istemiş Refik Halit Bey! Eee... Doğru demiş tabi ki olmaz böyle bir aşk o pazardan değil ki bizde vakit geç... o yüzden. Yine üstad başka bir yazısında "Kadın kendi başına ne gül goncasıdır, ne diken. Koklamasını bilirsen gül olur, tutmasını bilmezsen diken" diyor. Son derece doğrudur, saygı duyuyorum buna. Bu insanların bizlere yol gösterdiği gerçeğinden ayrılmadan Victon Hugo da "Bir yıldıza iki nedenle bakarsınız. Birincisi parlaktır, göz alır. İkincisi ise ulaşamadığınız için anlaşılmazdır. Merak edersiniz. Ancaak yanıbaşınızda çok daha parlak bir pırıltı vardır. O da çözülmek bir bilmece gibi anlaşılmazdır. İşte o kadındır" diyor.

Kadın güzeldir. O heykellere, resimlere, şarkılara şiirlere konu olmuştur. Ama her zaman vücudu kalbinin aynası olmamıştır. Onun güzelliği her şeyden önce yaratıcı biri olmasından kaynaklanır. La Bruyere "Çirkin kadın yoktur. Güzel görünmesini bilmeyen kadın vardır" derken, yine Hugo "Kadını güzel yapan tanrı sevimli yapan da şeytandır" diye biraz muzurluk yaptıklarından dem vurmuş. Chamford da onlardan biraz çekmiş ki "Kadın insanın kendi gölgesi gibidir, kovalarsanız kaçar, kaçarsanız kovalar" gibi nasıl vazgeçilmez olduğunu savunmuş. Yine de son sözü Emile Zola "Erkeği erkek yapan kadındır" derken bizde de bunun gibi birçok atasözü olduğunu hepimiz biliriz.

Ne olursa olsun 9 Mart tüm kadınlarımıza kutlu olsun. Hani büyük ustanın nokta koyduğu gibi ANAMIZ, AVRADIMIZ, YARİMİZ... Ne onlarla ne onlarsız. Dönüp dolaşıp siyasete girmeyelim dedik ama, biz bu dünyada onlarla yaşıyoruz onlar da bizimle önemli olan güzellikleri adil paylaşmak. Sağır bir adamla kör bir kadının evliliği çok güzel olurmuş. Nedeni ise bazı şeyleri sen duymayacaksın bazı şeyleri de o görmeyecek. 2000 yılında bizim ülkenin idare şekli cumhuriyet. Ama gelin görün ki doğu illerimizde kadın kara çarşafın içinde ve henüz efendisinin kölesi konusunda. Bunda açılım gerektiren olay, erkeğin değişime uğraması asla değildir. Zira o ilk söylediğimiz abukluklar o maçoların işine geliyor... Reformlardan etkilenmesini ve çağdaş olmasını istediğimiz kadınlar, bizim kadınlarımız. Dünyada kendilerinin 2. sınıf olmasını bir hakmış gibi koruyan ve kollayan gerisini namussuzluk adleden siyah ambalajlı örümce kafalı kadınlar.

İran gibi radikal islama gönül vermiş bir ülkede bile kadınların kara kabuklarını çatlatması bize ders olmalı. Bize derken, medyada gerdan kırıp mücevher şovu yapan kadın derneklerine sesleniyorum. Şehirdeki ve özellikle batı kadını hakkını, hukukunu korumasını biliyor. Sizin göreviniz ve ilk hedefiniz, Misak-ı Milli sınırlarının doğusunda kalmış hemcinslerinize yaklaşmak olmalıdır.

Tolstoy, Anna Karenina'da "Kadın öyle bir konudur ki ne zaman incelerseniz inceleyin her zaman yenidir" diyor. Şairliğim depreşti yine bir dörtlük de bu manada benden gelsin:

Bir horoz öttü şafakta, yanık yanık dertli,
Bir kadın uyandı yataktan şevkatli
Açtı penceresini uygar dünyaya
Sonra eline iğne iplik almadan
Ekledi kendi dünyasına...
Günaydın güzel ülkem, günaydın uygarlık."

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ TARTIŞMALARI SÜ-RÜ-YOR

MUSTAFA BİLGİN

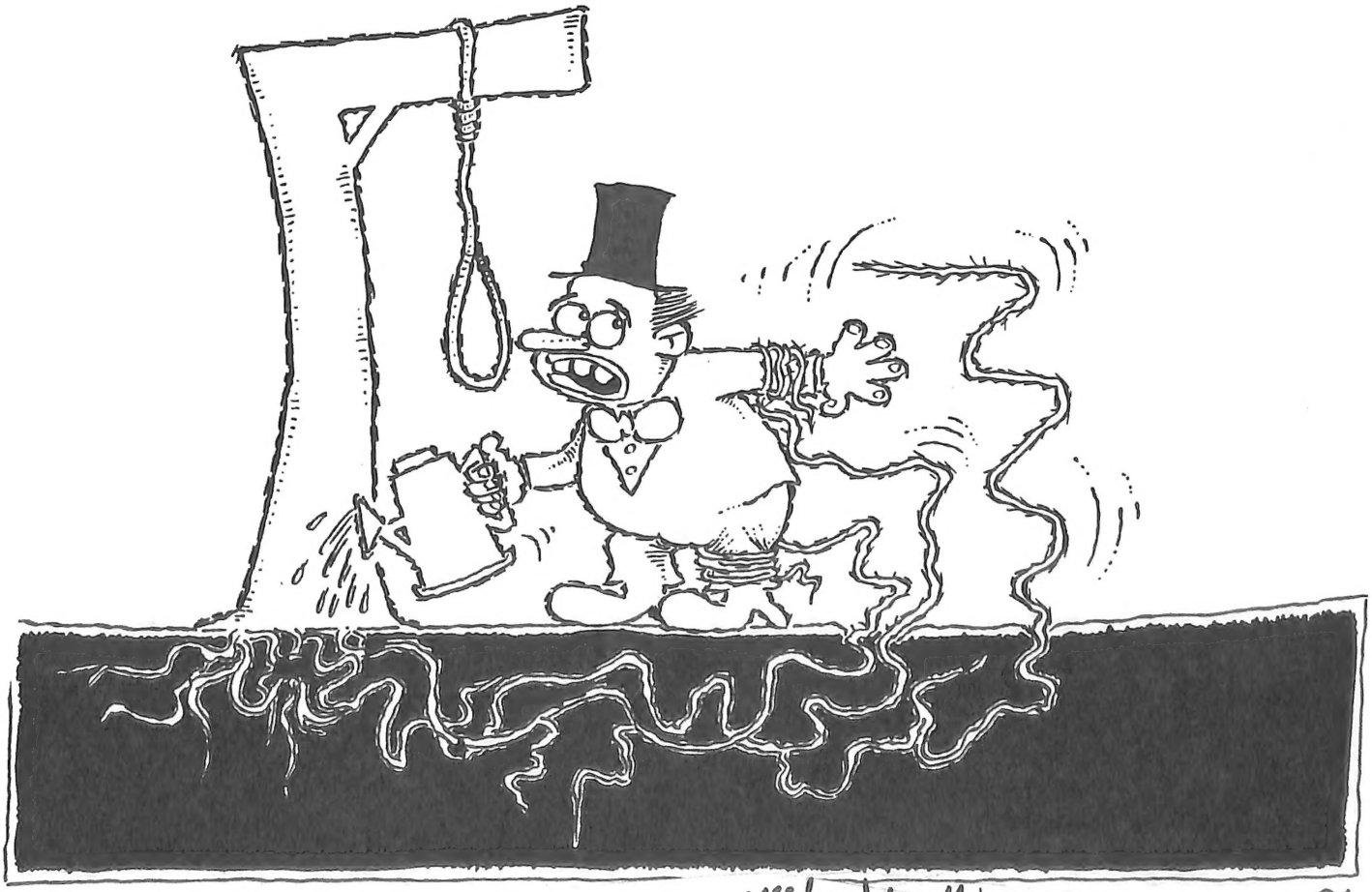

YÜKSEL BAYRAM

ÖZCAN ÇALIŞKAN

ÇEVREMDEKİLER — GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

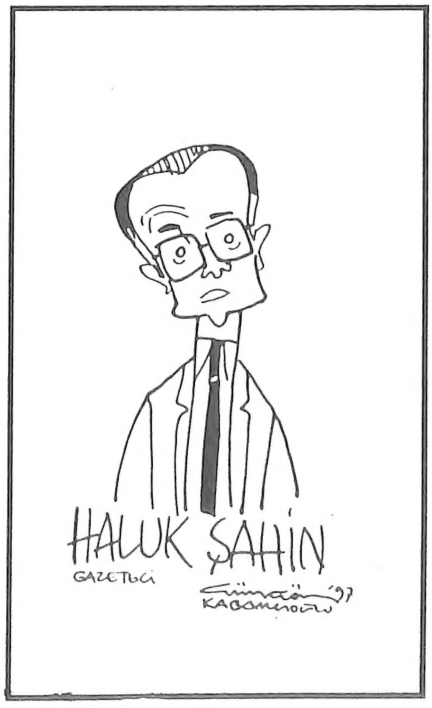

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ EFLATUN NURİ ERKOÇ

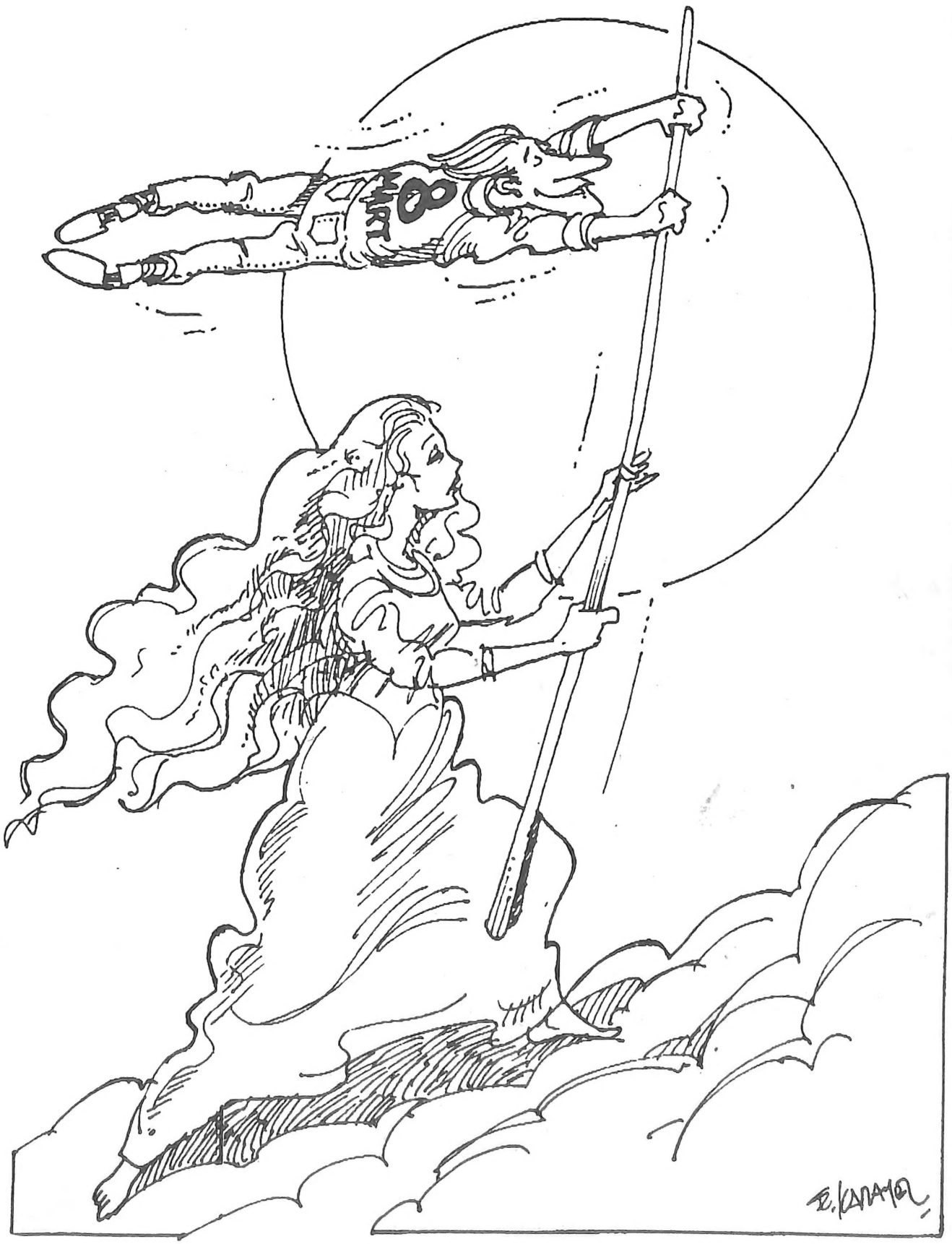

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ